

บทคัดย่อ

169161

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมของชุมชนภายหลังมีการเลือกตั้งสมาชิก
สภาองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลพนมไพร
อ.พนมไพร จ.ร้อยเอ็ด

ชื่อผู้เขียน : นายประเสริฐ วรกาญจนบุญ
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2548

การศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมของชุมชนภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลพนมไพร อ.พนมไพร จ.ร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาโครงสร้างทางสังคมของตำบลพนมไพรในช่วงก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปี พ.ศ.2540 2) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมชุมชนของชุมชนตำบลพนมไพรที่เป็นผลจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มหัวหน้าคณะ กลุ่มผู้สมัครรับเลือกตั้ง กลุ่มข้าราชการผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 14 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต แบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม ตลอดจนการศึกษาจากข้อมูลเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่าความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยใช้หลักของตรรกวิทยาอธิบายความเชื่อมโยงเหตุและผล

ผลการศึกษา

1) โครงสร้างทางสังคมของชุมชนตำบลพนมไพรก่อนปี พ.ศ. 2540 มีลักษณะสำคัญดังนี้
ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม และประกอบอาชีพการประมงน้ำจืดบางส่วน เนื่องจากมีแม่น้ำชีไหลผ่านเป็นกิจกรรมเพื่อเลี้ยงชีพและซื้อขายภายในตำบลเป็นส่วนใหญ่ ส่วนมากฐานะยากจน

169161

ด้านการเมือง การเมืองระดับชาติ มี 2 พรรคใหญ่ที่แข่งขันกัน และระดับท้องถิ่น มีเพียง การเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้าน การเมืองระดับชาติและท้องถิ่นมีการแบ่งแยกกันอย่างชัดเจน ประชาชน มีความสัมพันธ์อันดีไม่มีการแบ่งกลุ่มทางการเมือง

ด้านสังคมวัฒนธรรม ส่วนใหญ่เป็น ระบบเครือญาติ ประกอบด้วย 4-5 ตระกูลใหญ่ ที่เป็นบรรพบุรุษสืบทอดกันมา ทุกตระกูลมีความสัมพันธ์กัน โดยการแต่งงานเป็นเครือญาติ ทั้งตำบล มีโครงสร้างแบบระบบอุปถัมภ์เป็นส่วนน้อย ประชาชนมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกัน และกัน รวมทั้งมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

1) โครงสร้างทางสังคมของชุมชนตำบลพนมไพร ในปีปัจจุบัน (พ.ศ.2548)

ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนในตำบลพนมไพร ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็น ส่วนใหญ่ โดยมีผลผลิตสูงขึ้น เนื่องจากมีการปรับปรุงระบบชลประทาน ความแตกต่างระหว่าง คนจนและรวยมากขึ้น

ด้านการเมือง มีระบบอุปถัมภ์เกิดขึ้น ทั้งนี้โดยนักการเมืองระดับชาติเป็นผู้สนับสนุน ขณะที่นักการเมืองท้องถิ่นก็ทำหน้าที่เป็นฐานคะแนนให้การเมืองระดับชาติ และยังพบว่า ประชาชนมีการแบ่งพรรคแบ่งพวกกันตามกลุ่มการเมืองอย่างชัดเจน

ด้านสังคมวัฒนธรรม มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะผสมผสาน ประกอบด้วย ระบบเครือญาติ เป็นผลจากการแตกแยกในช่วงที่มีการเลือกตั้งทั้งส่วนท้องถิ่นและระดับชาติ เนื่องจาก ต่างฝ่ายก็เป็นหัวคะแนนให้ฝ่ายตรงกันข้าม เพื่อหวังผลทางการเมืองและมีเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่เมื่อการเลือกตั้งสิ้นสุดลง สักระยะหนึ่งก็สามารถกลับเข้าสู่ระบบเครือญาติเหมือนเดิม พร้อมกัน นี้ก็มี ระบบอุปถัมภ์ มีหัวคะแนนในแต่ละหมู่บ้านที่นักการเมืองทั้งระดับชาติและท้องถิ่นสามารถ สั่งให้กระทำใดๆก็ได้ เนื่องจากมีการให้ยืมเงินมาทำการเกษตร หรือใช้จ่ายในครัวเรือนที่จำเป็น และพบว่า มีระบบฝักฝ่าย โดยต่างคนต่างอยู่เมื่อมีเหตุการณ์หรือกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ หรือ การเมืองจึงมีการต่อรองเป็นครั้งคราว

ข้อเสนอแนะ

1. ในฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรบริหารส่วนตำบลควรมีการให้ข้อมูล ความรู้ และสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีแก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความมีอิสระเสรีและมี ความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน

2. ควรมีการฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมที่มีคุณค่า ต่อความสัมพันธ์อันดีของประชาชนให้ เป็นปัจจัยในการสร้างความสามัคคีในหมู่ประชาชน องค์กรบริหารส่วนตำบลควรรื้อระบบ ประชาคมเพื่อสร้างเครือข่ายกลุ่มคนในตำบล เพื่อเกิดเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

ABSTRACT

169161

Title of Research Paper : The Changing of Social Structure of Community after the Election of the Member Council of the Tambon Administrative Organization: A Case Study of Pranom Prai Tambon Administrative Organization, Pranom Prai District, Roi- Ed Province.

Author : Mr. Prasert Vorakarnchanaboon

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2005

The study on “the Changing of Social Structure of Community after the Election of the Member Council of the Tambon Administrative Organization: A Case Study of Pranom Prai Tambon Administrative Organization, Pranom Prai District, Roi- Ed Province” has its objectives to: 1) study the social structure of Pranom Prai Community prior to the election of the member council of Tambon Administrative Organization in 1997 2) to study the changing of social structure of Pranom Prai community, which resulted from the election of the member of the Council of Tambon Administrative Organization.

The study mainly used qualitative methodology, in which the key informants of the study are a group of canvassers, a group of election candidates and a group of government officials in the area, the community leaders, youth leaders and local people, totaling 14 people, by using in-depth interviewing, participatory and non-participatory observation, as well as documentary research. The data was analyzed by descriptive statistics; frequency, percentage, and by content analysis using logical methods.

169161

Findings:**1) the social structure of Pranom Prai communities prior to 1997**

Economic aspect. Most people work in the agricultural sector and partly freshwater fishery since the Chi river flow through the Tambon. Most are poor.

Politic aspect. National politics have two competing political parties and local politics have only the election of the heads of Tambon and villages. The national politics and local politics are clearly distinct and the people have good relationships and no political fragmentation.

Social and cultural aspect. The relation among people are mostly kinship, consisting of 4-5 families over generations. Every family has good relationships through marriage in the tambon. There were few patron-client relationships. The people have mutual assistance and benefits, as well as a reciprocal relationship.

2) The social structure of Tambon Pranom Prai community in the present (2005)

Economic aspect. People in Pranom Prai Tambon still work in the agricultural sector, with a higher productivity due to the improvement of irrigation systems but there is a widening gap between the rich and the poor.

Politics aspect . A patron-client system has emerged, with the support of the national-level politicians while the local-level politicians are acting as canvassers for the national politicians. It is also found that people polarized according to political affiliations.

Social and cultural aspect. There has been a change in community relationships. In the *kinship system*, even though there was fragmentation during the local and national election period, due to the fact that each group was acting as a canvasser for opposing politicians for economic and political gain, after the election, these persons were able to integrate into the kinship system once more. At the same time, in the *patron-client system*, canvassers who are totally controlled by national and local politicians have emerged in each village due to the fact that there are owns available for agriculture or household expenses. It was also found that there is fragmentation among people when there are social, economic and political activities and events, so interaction among the people only occurred from time to time.

Recommendations:

169161

1. As a local administration organization, Tambon Administrative Organization should provide information, knowledge, and good political culture for people in the area, to create freedom and good relationships with people.

2. There should be a rejuvenation of culture and traditional customs in order to enhance good relationships amongst people, which is a factor enabling people's solidarity. The Tambon Administrative Organization should utilize civil society systems to build a network among people in the tambon to create a strong community.